

Iluliag

Föreningen Sverige-Grönlands medlemsblad

Nr 2/08

Nordöstgrönlands historia fyllt av mysterier, sid 4

Strid om uranbrytning, sid 9

Krigsmuller i Arktis, sid 14

Måste kartan ritas om?

Häromdagen städade jag i ”grönlandslådan” och hittade en gammal sermitsiaartikel av Jørgen Fleischer som väckte min nyfikenhet.

”I fordom, da der ingen indlandsis var, og Isfjorden strakte sig helt over til østkysten” är inledningen på en gammal sägen från Ilulissat som så sent som för 70 år sedan var väl känd hos de gamla grönländarna. Även Poul Egede hade hört denna historia när han 1737 besökte isfjordens mynning. ”De fortalte, isfjorden tidligere havde været et sund igennem landet til den østre side, men nu af is tilstoppet. Men den stærke strøm løber altid ud og ikke ind igen, og der er flere gange fundet stykker af hvalfiske, som er kommen ud med strømmen, der går under isen.” Och märkligt nog är sägen om ett sund känd också på Östgrönland. Och östgrönländarna vet att sundet

myftar ut i Sermilik-fjorden. Seismiska undersökningar tyder också på att det sträcker sig ett sund genom landet.

Ända in på 1600-talet var Isfjorden isfri. Handelsassistenten Peder Olsen Walløe träffade 1747 en mycket gammal kvinna som berättade att hon hade levat så länge att hon kunde minnas den tid då fjorden, som nu hade så många och stora isberg, var helt isfri och man kunde fara mycket långt in i den. Hon mindes också att öarna utanför landet där de bodde den gången hade hängt samman med fastlandet.

Saqqaq-folket kom till Grönland i en varm period med betydligt mindre is än nu. Men hur sägen har kunnat överleva, när Grönland därefter varit folktomt i två omgångar, är en gåta! Och nu 4500 år senare kanske Grönlands karta snart måste ritas om.

Sylvia Hild

Iluliaq

En tidning från Föreningen Sverige-Grönland. www.sverige Gronland.com

Redaktionen består av:

Ordförande Sylvia Hild, Helgagatan 36, uppg 6, 118 58 Stockholm

Telefon: 08-640 06 14, e-post: sylvia.hild@comhem.se

Sekreterare: Joel Åsblom, tel: 08-740 68 78, e-post: asblom@rocketmail.com

Föreningens kassör är Mats Gullberg, tel: 08-660 91 79, e-post: matsgullberg2003@yahoo.se

USA vill investera i Grönland

Bastu i igloo kanske kan locka amerikanska turister till Grönland.

Greenland Venture har varit i New York och Washington och presenterat olika investeringsmöjligheter i Grönland, uppger tidningen Sermitsiaq.

En lång rad finansstarka och samtidigt riskvilliga aktörer infann sig till arrangemangen och i dagsläget har tre seriösa amerikanska företag visat sitt konkreta intresse.

Projekt som ses som ekonomiskt bärkraftiga är bland annat vattenkraftverk, flygplatser, hamnar och vägbyggen. Ett annat projekt där Grönland behöver riskvilligt kapital är Igloo Mountain Resort på Aqutitkitsoqglaciären ovanför Sisi-miut. Tanken är att i första hand kryss-

ningsturister ska transporteras upp till glaciären där de kan välja mellan en rad aktiviteter, bland annat vandringsturer och turer med hundsläde.

Amerikanarna hade också egna förslag och efterlyste klassiska projekt som till exempel grönländskt dricksvatten.

Greenland Venture letar även investerare i Danmark och andra länder. Det finns bland andra pensionsfonder i Danmark som är intresserade i att investera i de stora grönländska infrastrukturprojekten.

Sylvia Hild

Klimatet drev bort folk från Nordöstgrönland

På Clavering Ö utan Nordöstgrönlands kust bodde det fram till 1800-talets mitt en liten grupp människor. Det tvärvetenskapliga projektet Geoark försöker nu ta reda på varför människorna här lämnade detta relativt frodiga ställe och varför hela området norr om Scoresbysund (Ittoqqortoormiit) är folktomt.

I tidningen Polarfronten kan man läsa att 1823 stötte den engelska forskningsresanden Douglas Charles Clavering (1794–1827) ihop med en liten grupp inuit och fick efter kort tid en bra kontakt.

Fram till att en man i gruppen fick lov att avfyra ett skott med ett gevär. Smälten skapade skräck och nästa dag var människorna försvunna. Det blev första och sista gången som eftervärlden hört

berättas om ett möte med ursprungsbefolkningen på nordöstra Grönland.

Tättbefolkat

Det förbryllar forskarna att Clavering, som reste vida omkring i området, bara hittade en liten grupp människor.

De arkeologiska undersökningar som gjorts visar att Östgrönland var ganska tätt befolkat under de 400 år som Thulekulturen fanns där. Mycket tyder på att Clavering måste stött på gruppen på ön i en tid då bosättningen var på stark tillbakagång.

Thulekulturens försvinnande från Nordöstgrönland bekräftar forskarnas teori att högarktiska fångst samhällen trivs bäst i torra och kalla perioder med ett stabilt och förutsägbart klimat. Invånarna på Claverings Ö var helt beroende

Claverings Ö är strålande vacker.

av ren och myskoxe och ett varmare och ostabilare klimat skapade problem för viltet på land. Stigande temperaturer ger överisning som gör det svårt för djuren att komma igenom issskorpan ner till födan. Och detta är sannolikt förklaringen till att Thulekulturen försvann.

Svårt lägga förråd

Men med ett varmare klimat blir det också svårare att förutsäga var havsdjuren befinner sig och var man ska placera sina sommarboplatser.

I en arktisk miljö måste man samla förråd och klimatet begränsar tillgången på föda till några få månader. Om fångstmännen får svårare att förutsäga var de från år till år ska förlägga sina fångstplatser så sviktar själva grunden för existensen även om det skulle finnas många djur.

Jakten på val bidrog starkt till inflyttningen till Nordöstgrönland på 1400-talet. Valarna försvann på 17-1800-talet på grund av holländarnas och engelsmännens rovdrift. Fångsten skedde långt ute bland drivisen och de hårt pressade invånarna hade ingen aning om vad som hände därute.

Nu ska Geoark, som är en del av Det Internationella Polaråret, göra ett nytt fältarbete på Claverings Ö i sommar som inbegriper såväl arkeologer som geografer och zoologer.

Där ska man undersöka vilka spår som den kommersiella, europeiska valfångsten har satt på bosättningarna och ekosystemet.

Polarfronten i
bearbetning av Sylvia Hild

Kungliga Operan till Nuuk

Danmarks Kongelige Opera tar nu sitt ansvar i rollen som nationalscen och beger sig på turné till Grönland och Färöarna.

I Nuuks kulturhus Katuaq kommer publiken att kunna avnjuta en handfull av Operans förnämsta solister.

2006 ingick Nordens Institut i Grönland, Katuaq och det Kongelige Teater ett samarbetsavtal med syfte att visa de tre konstarter som ryms inom Kg. Teaters verksamhet för den grönländska publiken. 2006 visades Ibsens skådespel Lille Eyolf, 2007 dansade Den Kgl. Ballet och nu är det alltså dags för Opera.

Avtalet har också gått i motsatt riktning så att den NAPA-producerade dansteatern Polaroid gästspelade i det nya operahuset i Köpenhamn.

Virus och bakterier en hård nöt att knäcka

Före 1950-talet var det många grönländare som dog av infektionssjukdomar. Tbc härjade och till och med vanliga luftvägsinfektioner kunde vara dödsbringande.

Numera är dödligheten lägre men infektionssjukdomarna är fortfarande ett stort problem.

Epstein-Barr-relaterad näs- och svalgcancer, könssjukdomar, hiv, tuberkulos och hepatit b är sjukdomar där Grönlands hälsomyndigheter (sundhetsväsen) i samarbete med danska Statens Serum Institut nu intensifierar forskningen, uppger tidningen Polarfronten.

Vaccination återinförd

Störst resurser lägger man på en undersökning av tbc-förekomsten i befolkningen.

Hittills har man samlat in prover från 2000 skolbarn över hela landet. Antalet tbc-smittade svänger kraftigt från område till område men utan att man har hittat något mönster i förekomsten av smitta.

Många smittade utvecklar aldrig sjukdomen. Därför har man hittills inriktat sig på att hitta de som smittats.

1991 hade man så pass stor kontroll över smittan att man upphörde med calmettevaccineringen. Sex år senare började antalet smittade stiga igen och vaccination blev åter nödvändig.

Värre förr

Idag upptäcks bara smittan om den sjuke får symptom och uppsöker läkare.

Det innebär att en hel del smittade inte får behandling eftersom symptomen inte visar sig. Nu skall man inrikta sig på att

hitta även de dolda smittbärarna.

Hans Egede lämnade efter sig en del dokumentation över epidemier som spred sig i befolkningen. Bakterier och virus hade goda betingelser förr i tiden, troligtvis därför att de sparsamma kontakterna mellan olika befolkningsgrupper bidrog till ett svagt immunförsvar. Det faktum att folk levde tätt samman i torvhyddor och tält ökade också smittriskerna.

Forskarna tror att inuit har en speciell genetisk konstruktion som gör att de reagerar annorlunda än européer på vissa infektioner. Trots att de arktiska befolkningarna har den största förekomsten av hepatit B smitta är det förvånansvärt många som inte har leverinflammation, vilket annars är vanligt.

Reagerar annorlunda

Epstein-Barr-viruset är en gåta för forskarna.

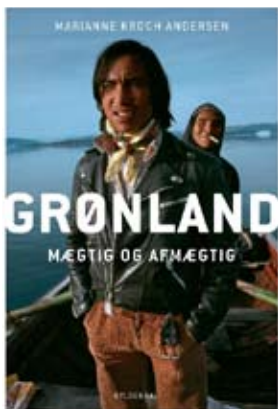
Grönland har världsrekord i näs-svalgcancer och denna i övriga världen sällsynta cancer vet man är relaterad till viruset. Man vet inte hur men vet att grönländare reagerar annorlunda än andra folk på smitta med detta virus.

I det pågående projektet infektionssjukdomar på Grönland strävar man efter att få ned sjuk- och dödligheten i infektionssjukdomar ännu längre. Och det är en konstant utmaning eftersom det bland annat kräver en förbättrad infrastruktur och principer för hur man ska få till ett kliniskt samarbete mellan de arktiska länderna.

Polarfronten i bearbetning av Sylvia Hild

Övermakt och vanmakt

Vardagsliv på Grönland

Den danske journalisten Marianne Krogh Andersen må vara partisk men de åsikter som hon framför i boken *Grønland: mægtig og afmægtig* manar ändå till eftertanke.

Jag är själv född och uppvuxen på Grönland (dock med svenska föräldrar) men känner mig ofta mer som grönländare än som svensk.

När så en företrädare för kolonialmakten Danmark lägger sig i det man brukar

kalla ”interna angelägenheter” höjs ofta varningssignaler. Därför känns det ganska befriande att läsa Marianne Krogh Andersens bok eftersom hon i så stor utsträckning ägnar de många sidorna åt att skildra den lilla människans tillvaro på denna vindpinade ö.

Bra personporträtt

Det är nämligen alla de små, men ofta så gripande, personschildringarna av hårt arbetande fiskare, fångstmän och påtvingade industriarbetares vardag som gör boken värd att läsa.

I boken speglas så mycket av sorg och vanmakt över de tillkortakommanden som en koloniserad befolkning kan känna, speglad av en stolt kultur av fångstmän som har svårt att passa in i det industrialiserade samhället.

Boken är skriven med en ömsint inlevelse i folkets kulturella brytningsperiod och är väl värd att läsa, även för en svensk publik utan samma emotionella och kulturella arv som den danska.

Joel Åsbom

Julie bäst på bild

En stor del av bilderna i Marianne Krogh Andersens bok *Grønland: mægtig og afmægtig* har Julie Edel Hardenberg som upphovsman.

Den äran delar hon med den mer namnkunnige fotografen Ivar Silis (född i Riga 1940) vars grönlandsbilder är välbekanta för de flesta turister. Julie Edel Hardenberg är född 1971 i Nuuk och är utbildad vid Det Kongelige Danske Kunstakade-

mi. Hon nominerades 2006 till Nordiska Rådets pris för sitt fotodokumentariska projekt *Den stille mangfoldighed* och är upphovskvinna till *Iluliaqs* omslagsbild.

Julie Edel Hardenberg

Iluliaq

2/08

Claes och Elisiv nya i styrelsen

Claes Jansson visar upp sina bilder från Diskobukten. Utställningen heter Isbilder från Diskobukten och pågår fram till slutet på juni. Foto: Hillevi Nagel.

Elisiv Lundberg och Claes Jansson är de två nya ansiktena i Föreningen Sverige-Grönlands styrelse.

Claes Jansson beskriver sig själv som fotografen med stort intresse för ursprungsbefolkningars situation. Han har arbetat med samtidsdokumentation i Sverige och i Östafrika. Dessutom paddlar han i kajak så ofta han kan.

– Mitt grönländsintresse grundar sig nog på att jag sedan länge har fascinerats av de nordatlantiska öarna, människor och miljö, samt problematiken kring ursprungsbefolkningars situation i dagens samhällen.

Claes Janssons senaste bildutställning, Isbilder från Diskobukten, presenteras på Fotokompaniet, Kungsgatan 6B i Göteborg.

Elisiv Lundbergs intresse för Grönland väcktes i samband med kursen ”Arktis orienteringskurs” som hon gick som-

Elisiv Lundberg poserar vid Grönlands inlandsis. Foto: Lars Källander.

maren 2006 där det ingick ett besök till Kangerlussuaqområdet på Grönlands västkust.

– Under kursen lärde vi oss mer om inlandsisen, dess påverkan på landskapet och den geologiska utvecklingen på Grönland, säger Elisiv Lundberg.

Joel Åsblom

Uranbrytning i hetluften

Kvanefjeldet i Narsaq ruvar på en ekonomisk guldgruva. Men det handlar inte om guld utan om uran.

På 80-talet sade man på Grönland naamik (nej) till uranbrytning. Nu är det flera utländska bolag som vädrar morgonluft.

Men borgmästaren i Narsaq, Kiista P. Isaksen säger återigen naamik! Hon framhåller riskerna för en radioaktiv förorening som skulle hota både befolkningen och regionens näringsliv.

Grönlands måringsminister, Kim Kielsen, hoppas på stora inkomster från uran-brytning.

Landstyremedlemmen för råstoffer (motsvarande näringslivsminister), Kim Kielsen, Siumut, har undersökt de samhällsmässiga konsekvenserna som en uranbrytning skulle medföra. Han räknar med skatteintäkter på 1,1 miljarder danska kronor. Frågan har nu tagits upp på den politiska dagordningen och han efterlyser en bred debatt. Och inställningen tycks ha mjuknat sedan 1988 då man tog ett principiellt beslut att inte ge licenser varken till efterforskning eller brytning av uran. En anledning till denna mjukare attityd är att med minskande oljeserver ses kärnkraften som en miljövänlig energi.

Går förbi lagen

Flera gruvbolag har redan gjort skrivbordsstudier av tänkbara uranförekomster på Grönland.

Det kan vara läge att damma av det klassiska sloganet om nej till atomkraft.

Kvanefjeldet kan ruva på uran.

I dessa studier ingår även förekomster av andra grundämnen som till exempel litium, niob, torium och zink.

Så om bolagen inte har lov att leta efter uran så kommer de i jakt på andra tillåtna grundämnen att stöta på det i alla fall och på så sätt gå förbi lagstiftningen. Och det kan tolkas som en uppmjukning av det grönländska uranförbudet. En kompromiss skulle kunna vara att bryta uran som en biprodukt till andra mineraler, menar de som är positiva till brytning.

Sylvia Hild

Är isbjörnen värmetålig?

Isbjörnen är som art äldre än man trott och nya fynd visar att den överlevt förra mellanistiden.

Isländska forskare har nyligen hittat en isbjörnskäke som är mellan 110 000 och 130 000 år. Man tror nu att isbjörnen som art är minst 100 000 år gammal. Det innebär att arten överlevt en mellanistid och att den perioden var mycket varmare än den mellanistid vi nu har. Ger detta ett hopp för isbjörnens framtid idag?

Vissa forskare menar att isbjörnen är betydligt äldre som art och grundar sig på DNA-studier som gjorts på nutida isbjörnar. Enligt dessa forskare utvecklades isbjörnen troligtvis från en typ av brunbjörn för 300 000 till 400 000 år sedan.

Den väntande utmaningen i kommande år blir att foga samman isbjörnens genetiska utveckling vilket inte blir helt lätt eftersom djuret lever och dör på isen.

Nordbornas sjukdomar under luppen

Ett danskt samarbetsprojekt ska forska i forntidens gener på Grönland.

Med hjälp av de många skeletten som finns på Retsmedicinsk Institut vid Köpenhamns Universitet ska forskarna bland annat undersöka sällsynta ärftliga

sjukdomar hos de första invandrarna på Grönland och nordbornas kontakt med infödda nordamerikaner och grönländska inuiter.

Grönländska ett krav

Hjemmestyret har beslutat att ämbetsmän som ska arbeta i administrationen måste tala och skriva grönländska.

Från 2009 inför Hjemmestyret ett språkkriterium för ansökningar till tjänster som departementschef och reformerar samtidigt strukturen så att nuvarande 14 direktorat blir till sju departement.

Grönländska jordgubbar

Det varmare klimatet har fått grönländare att odla kål och jordgubbar.

Skördarna av broccoli och blomkål blir inte stora men i gengäld kan man skörda två gånger om året. Hjemmestyrets lantbruksdirektorat ser stora möjligheter i odlingen.

Ismåsar på nätet

18 ismåsar på Svalbard och Franz Josef Land har försetts med satellitsändare och deras färd kan nu följas på internet

Ismåsar med radiosändare.

Forskarna hoppas få svar på var måsarna övervintrar och om de återvänder till samma yngelplats varje år. Ismåsen är beroende av havsis och befinner sig i den översta delen av den arktiska födokedjan vilket gör den sårbar för föroreningar och klimatförändringar. Kolla på www.ssf.polar.no/pages/news131.htm

Isfritt Nordpolen

Om fem, sex år kan Nordpolen vara isfritt på sommaren.

Tidigare beräkningar har underskattat rörelsen av varmt vatten från Stilla Havet och Atlanten in i Arktis.

Inuiterna inte först

De första människorna som vandrade in och bosatte sig på Grönland för 4500 år sedan var varken indianer eller inuiter.

På Köpenhamns universitet har man tagit DNA från en hårtufs som grävts fram på en boplats i Qeqertasussuk vid Diskobukten och som till allas förvåning visar att urgrönländarna var besläktade med dagens invånare på ögruppen Aleuterna söder om Alaska och Seriniki Yuit i nordöstra Sibirien.

Gruvdriften på topp

De kommande åren ska sannolikt fem nya gruvor tas i drift på Grönland.

77 nya licenser för undersökning av mineralförekomster har delats ut vilket är en fördubbling på ett år. Det kanadensiska gruvbolaget Angus & Ross har planer på att åter öppna zink- och blygruvan i Marmorilik som innan den stängdes 1990 drevs i svensk regi.

Fördomar om grönländare

Man brukar säga att det skrivits flest böcker om grönländare i förhållande till capita och här kommer ytterligare en.

Boken heter *En anden verden* som ska utläsas *En annan värld* och har Lill Rastad Bjørst som författare. Hon diskuterar fördomar och stereotyper i det grönländska samhället och Arktis. Här avhandlas inte bara de senaste klimatteorierna utan även påsklädda eskimåer som kör hundsläde och snöskoter. Lill Rastad Bjørst, som undervisar på institutionen för arktiska studier vid Köpenhams universitet, kan nyansera bilden av den traditionella grönländaren. Det anser i alla fall flera av de tidningar som läst hennes bok på 154 sidor. Boken är utgiven av det danska förlaget Bios.

Iluliaq i fint sällskap

Erika Nielsen Baadh har letat fram Iluliaq ur arkivgömmorna.
Foto: Sylvia Hild.

I den nya universitetsbyggnaden i Nuuk har numera Groenlandica-samlingarna fått sin givna plats. Här arkiveras allt som trycks på Grönland i tre ex, mycket som trycks om Grönland och en unik samling gamla skrifter.

Allt i allt har Groenlandicas databas registrerat över 82 500 titlar varav drygt 38 000 är på grönländska.

Chefen för samlingarna, Erika Nielsen Baadh, berättar att det är främst studerande och forskare som använder samlingarna men också många äldre grönländare. Alla som har frågor om Grönland kan maila till Groenlandica och få svar. Varje fråga behandlar vi som vore den ”unik”, säger Erika. Och mest frågas det efter Grönlands samhällshistoria idag.

Drygt 200 år

Grönländarna har haft tillgång till böcker i mer än 200 år.

Mellan 1790 och 1850 fick missionärerna på Nordgrönland 16 000 religiösa skrifter, som översatts till grönländska och dessa skrifter skulle fördelas mellan

en befolkning på 3000 personer.

Redan 1860 var de flesta västgrönländarna läskunniga. När Samuel Kleinschmidt standardiserade det grönländska skriftspråket på 1850-talet och tidningen Atuagagdliutit startade 1861 fick grönländarna tillgång till icke-religiös litteratur. De började också själva publicera sig offentligt.

En komplett upplaga av Atuagagdliutit, som betraktas som enastående i Tredje världen, är grundpelaren i Grönlands nationella samling. Den har gott sällskap av Samuel Kleinschmidts böcker och anteckningar och varför inte en valfångares berättelser från 1600-talet. För den som är verkligt intresserad rymmer Groenlandica många skatter, vilka dock måste studeras på ort och ställe. Mitt i denna skattsamling hittade Iluliaqs redaktör vår egen medlemstidning arkiverad. Det kändes mäktigt.

Gå själv in och kolla på Groenlandicas hemsida: www.groenlandica.gl

Sylvia Hild

Grönlandsdagar på Tivoli

Vid månadsskiftet juli augusti är det åter igen dags för årets höjdpunkt för alla grönländare bosatta i Danmark.

Förra året passerade 30 000 deltagare grindarna till evenemanget Grönland i Tivoli. Och det bara första dagen.

Likt tidigare år kommer den danska huvudstadens nöjesfält att gästas av en rad stora artister, körer och modehus som visar de bästa sidorna av grönländsk musik, scenkonst och kulinariska rätter. Bland artisterna märks 32-årige Angu Motzfeldt som fyra år efter debutskivan nu räknas till de etablerade namnen inom både danskt och grönländskt musikliv. Även Julie Berthelsen, som hör till de stora namnen på den grönländska musikscenen, finns med tillsammans med Nina Kreutzmann Jørgensen som nu i dagarna kommer med skivan Eqqissineq (Fred).

För modeshowen är det åter igen designern Ajåja Pedersen som ska stå i spetsen och visa upp vad man kan åstadkomma med sälskinn och annat spännande material.

– Jag kommer i år att visa upp en kollektion med barnkläder och kommer

Ajåja Pedersen

även att ansvara för ett stånd med Föreningen Grönländska barn på Slotspladsen, berättar Ajåja Pedersen.

Under grönländsdagarna kan man nog även förvänta sig en och annan överraskning. Tidigare år har det handlat om kajakuppvisningar eller lansering av någon särskild produkt, exempelvis en ny ölsort från någon av Grönlands mikrobryggerier.

Grönland i Tivoli pågår från 30 juli till 1 augusti och det fullständiga programmet kommer att presenteras i början på juli på git.gl.

Joel Åsblom

Nina Kreutzmann Jørgensen hör till de många grönländska artister som står på Tivolis scen i månadsskiftet juli augusti.

Risk för anarki i Arktis

2011-13 tar Sverige ordförandeskapet i Arktiska Rådet. Mark Klamberg, doktorand i folkrätt, uppmanar regeringen att ta initiativ till ett förbud mot exploateringen av Arktis naturresurser.

Kan man inte begränsa utvinningen av olja och gas i området varnar han för allvarliga följder.

1991 underskrevs ett internationellt avtal som skyddar Antarktis mot utvinning av naturtillgångar i 50 år framåt. Dessutom avtalades att området endast får användas för fredliga och vetenskapliga ändamål. Mark Klamberg efterlyser ett liknande miljöskyddsprotokoll för Arktis.

Risk för väpnad konflikt

I en debattartikel i Aftonbladet 27 maj menar han att avsaknaden av regler för denna ekonomiskt och strategiskt viktiga region kan leda till en väpnad konflikt.

Fem stater, Ryssland, USA, Grönland/Danmark, Kanada och Norge har rätt att utvinna naturtillgångar på respektive lands kontinentalsockel. Och nu pågår ett rävspel om hur långt de olika ländernas kontinentalsocklar sträcker sig.

Som vi skrivit tidigare i Iluliaq placerade en rysk u-båt i somras en flagga på botten av Nordpolen. Och i Aftonbladet sägs att Ryssland för första gången sedan kalla kriget flugit med strategiska bombplan över området. Allt medan till exempel EU förhåller sig passivt.

Känsligt ekosystem

Men det handlar inte bara om säkerhetspolitik och spänningar mellan stormakterna.

De arktiska ekosystemen är känsliga

Mark Klamberg efterlyser ett miljöskyddsprotokoll för Arktis. Annars finns det risk för en väpnad konflikt.

och behöver skydd. I Arktis går nedbrytningen långsamt och ett eventuellt oljeutsläpp skulle få oöverskådliga följder, något som kan ses i Alaska där naturen, efter grundstötningen av oljetankern Exxon Valdez 1989, fortfarande inte repat sig.

Klamberg går så långt att han menar att de arktiska staterna har ett ekonomiskt intresse av att isen smälter och det är hög tid att agera mot en sådan utveckling.

Sylvia Hild

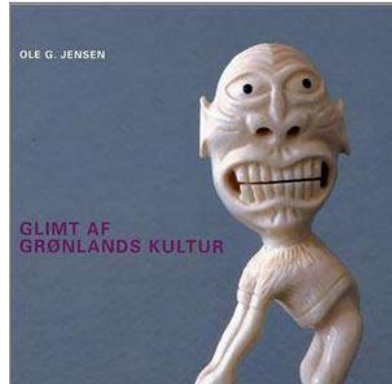
Fascinerande bok om grönländsk kultur

Glimt af Grønlands Kultur är en behändig och mycket lättillgänglig introduktion till Grönlands andliga och materiella kulturarv.

Boken är skriven av Ole G. Jensen som bland annat har ett förflutet som chef för museet i Tasiilaq och numera leder verksamheten vid museet i Qaortoq.

Han tar upp internationellt välkända begrepp som tupilak, kajak och anorak men här finns också detaljerade beskrivningar av fångst- och kokredskap, amuletter, masker, trumman och inte minst utsmyckningar och hustyper. En färgrik palett över en gammal och till miljön perfekt anpassad kultur, som när det gäller synsätt skiljer sig från vårt rationella sätt att se på sakernas tillstånd i Europa.

Boken är dessutom illustrerad med spännande bilder från förtid och nutid.

Den är utgiven på bland annat engelska, danska och franska och kan beställas från förlaget Milik i Nuuk, milik.gl.

Sylvia Hild

Grönländsk konst i 300 år

Få känner till att traditionen med tecknade serier har anor som sträcker sig flera hundra år tillbaka i tiden på Grönland.

Denna okunskap har Nordiska Ministerrådet velat belysa med en utställning som visas upp på sekretariatet som har

adressen Store Strandstræde 18 i Köpenhamn.

Utställningen kallas *Fra Aron til Andala* och belyser hela perioden från Aron fra Kangeq (1822-69), via Jakob Danielsen (1888-1938) till dagens Nuka K. Godtfredsén, född 1970.

Sista sidan...

The Journals of Knud Rasmussen

Under hösten kommer det att ges möjlighet att se filmen The Journals of Knud Rasmussen.

En film av den kanadensiske inuiten Zacharias Kunuk som också gjorde den prisbelönta filmen The Fast Runner (vilken kan lånas ut till medlemmar). Här är året 1922 och Knud Rasmussen anländer på sin utforskningsresa till shamanen Auas läger i Iglulik. En spännande film om mötet mellan olika kulturer och en ny tid som pressar sig på. Datum och plats meddelas i nästa Iluliaq.

Isak Kleist, mannen bakom miljöfilmen Vid de frusna floderna.

Ved de frossne floder

Är en alldeles färsk film av den grönländske filmaren Isak Kleist som handlar om miljön kring Diskobukten och hur den ökande isavsmältningen påverkar människa och natur i området.

Isak Kleist kommer själv att presentera filmen som redan väckt uppmärksamhet och fått lovord på Grönland. Tid och plats meddelas i nästa nr av Iluliaq.

Skicka in din e-postadress

Ibland får styrelsen sen information om aktiviteter, föredrag och utställningar som kan intressera föreningens medlemmar.

Då kan vi informera om detta via e-post. Du som vill ha sådan information och kanske även vårt nyhetsbrev kan skicka din e-postadress till föreningens sekreterare, Joel Åsblom, asblom@rocketmail.com.

Kolla hemsidan

På vår hemsida www.sverigegronland.com kan du läsa vad som händer i föreningen.

Ibland hinner vi inte ut med programnyheter i Iluliaq utan då måste du aktivt bevaka hemsidan.

Lokal föreningsaktivitet

Funderar du på att anordna ett grönländsprogram på din hemort.

Styrelsen kan kanske hjälpa till. Ring till Sylvia Hild tel 08-640 06 14.